Pátek, 4. května 2012 / Stefan Karganović

Nedávná odhalení odporných zločinů, kterých se dopustila argentinská junta pod vedením generála Jo

Generál Videla byl citován [1] v deníku „La Nacion“, v dodávaném Buenos Aires, připouštějíc, že během jeho sedmileté vlády v

Analogie mezi tím, k čemu údajně došlo v Argentině (nedo počet jevitě se v obou případech), a tím, co s

Přestože jsou generálu Videlovi připisovány zločiny zhruba stejné závažnosti s tím, že byla také postižena jen určitá část obyvatelstva, jsou tyto zločiny považovány pouze za akt vraždy. Pochopitelně se nabízí otázka: Proč jsou popravy argentinských obětí vraždou, zatímco popravy podobného počtu bosenských Muslimů jsou definovány jako „genocida“?

Rozsudek ICTY v procesu s Krstićem v odst. 589 připouští možnost „lokální“ či geograficky vymezené genocidy, což představuje zjevný odklon od převládající interpretace Konvence o genocidě a soudní praxe. Jediným účelem tohoto odchýlení bylo vyhovět specifickým rysům srebrenického případu a poskytnout hodnověrné odůvodnění pro závěr, že Srebrenica představuje genocidu.

Podle zdůvodnění rozsudku v případu Krstić již není genocida striktně vázána na tři kategorie: etnicity, náboženství a rasy, o kterých se podle Konvence o genocidě musí prokázat, že představovaly důvod pro likvidaci, aby byl nález o genocidě udržitelný. V rámci připadu Krstić byl pojem genocidy svévolně rozšířen o novou skupinu obětí – významnou část „mužů vojenského věku“. Pokud je zavedení nové kategorie postižených jedinců v kauze Srebrenica legitimní, co soudům brání, aby právní doktrínu genocidy kreativně rozvinuly vytvořením nových dodatečných kategorié, které by zohledňovaly oběti také v jiných situacích?

Z odst. 501 rozsudku v případu Krstić jsme se dozvěděli, že počet popravených obětí může být

„omezený“, aniž by to nějak ovlivnilo konečný závěr o genocidě. K podpoření závěru, že došlo ke genocidě, nebylo podle soudní komory ICTY nutné, aby srbské jednotky popravily všechny bosensko-muslimské muže vojenského věku či dokonce všechny, kteří se nacházeli v jejich zajetí. Je zjevné, že ani junta generála Videly se nesnažila v Argentině zabít všechny „levicové rozvraceče“. Proč by tedy měla být poprava omezeného počtu bosenských Muslimů považována za genocidu, ale poprava podobně omezeného počtu Argentinců nikoliv?

Je zde však něco, s čím se nesetkáváme v souvislosti se Srebrenicí, a co podporuje hypotetický argument, aby bylo ve Videlově případě vzneseno obvinění z genocidy. Jedná se o násilné odnímání dětí z péče svých rodičů. Jak to popsal sám Videla: „Jsem první, kdo přiznává, že… v té době došlo k odnímání dětí, někdy s nejlepším úmyslem, že by dotyčné dítě mělo být posláno do cizí slušné rodiny.“ Bez ohledu na dobré úmysly je odnímání dětí Konvencí o genocidě explicitně zakázáno a je považováno za součást genocidy. Záměrné a hromadné unášení dětí z dotčené skupiny obyvatelstva by nepochybně mohlo posílit argumentaci, že generál Videla a jeho spolupracovníci spáchali genocidu. Argentinské soudní orgány nebo mezinárodní trestní soud by tuto okolnost měly brát v potaz, pokud by zejména mezinárodní žalobci měli vůli proti Videlovi formulovat patřičné obvinění. Mezinárodní trestní soud nepochybně má pravomoc zasáhnout, pokud by argentinské soudní orgány při výkonu svých povinností selhaly. A pokud jde o zákaz retroaktivnosti, ten je v případech podezření z genocidy vyloučen.

Abych to shrnul. Ve světle zločinů připisovaných generálu Videlovi, a vzhledem k tomu, že se k nim otevřeně přiznal, existuje *prima facie* odůvodnění pro zahájení stíhání za genocidu. Toto odůvodnění je přinejmenším tak silné, a v některých aspektech se dokonce jeví ještě silnější než v případech generálů Krstiće a Mladiće. Pokud jsou argentinské a bosensko-muslimské oběti klasifikovány stejně, proč jsou zločiny na nich spáchané právně definovány rozdílným způsobem?

Proti předešlé komparativní analýze může být nepochybně vznesena jistá teoretická námitka. Přišel s ní jeden můj kolega pronikavého analytického ducha. Když porovnával případ generála Videly a Srebrenici, podotkl, že „za genocidu nelze stíhat tam, kde podstatu deliktu tvoří politické vraždy, protože Konvence o genocidě byla specificky formulována tak, že vylučuje politické vraždy nebo čistky. To je zřejmé z travaux préparatoires. a Kromě toho by dokonce i ICTY váhal vést stíhání za činy, ke kterým došlo tak dlouho před tím, než byl tento tribunál založen.“

Tvrzení ohledně stíhání vedených ICTY je samozřejmé čistě akademické. Tato otázka by spíše patřila jurisdikci ICC, protože k Videlovým zločinům došlo mimo kontext bývalé Jugoslávie a ICTY po roce 2005 žádná nová obvinění nevznesl. Nicméně ICC v této věci zůstává němý.

Otázka, kterou jsem položil, je samozřejmě čistě rétorická. Nelze vážně očekávat, že by argentinský generál byl obviněn z genocidy pouze proto, že zabil přibližně stejný počet lidí, kolik jich bylo údajně popraveno ve Srebrenici. Chtěl jsem upozornit na to, že ICTY nedělalo problém přisoudit srbským obviněným genocidní úmysl bez jakéhokoli důkazu, že takový úmysl existoval (jediným prokazatelným motivem by byla pomsta, což by srebrenické popravy řadilo do stejné kategorie, jako byly ty nařízené Videlou), a tento úmysl by mohl být přisouzen také Videlovi.

Proč by mělo nějakému soudu rozhodnutému usvědčit Videlu z genocidy činit potíže formulovat náležité odůvodnění a stvořit podobný „úmysl“? Videla zajisté zamýšlel zlikvidovat přesně definovanou skupinu ideologických oponentů svého režimu, k čemuž se otevřeně přiznává. („Řekněme, že zde bylo 7000 až 8000 lidí, kteří museli zemřít, aby se dosáhlo vítězství ve válce proti subverzi,“ citoval Videlu deník „La Nacion“.) [2]

Mezinárodním tribunálům analogickým ICTY a ICC nečinilo problém obejít travaux préparatoires a obžalovat vedení Rudých Khmerů z genocidy (podle názoru soudce ICTY Christopha Flüggeho poněkud absurdně [3]), ačkoli jejich jednání v době poprav mnohem více odpovídalo kategorii politického vraždění a/nebo ideologicky motivované čistce spíše než vyhlazovací kampani motivované etnicky, rasově nebo nábožensky. Aniž by bylo třeba považovat Videlu za vinného z genocidy, je správné upozorňovat na uplatňování dvojího metru.

Pokud by ti, kteří kontrolují soudní mechanismy a veřejnou diskuzi, považovali za politicky výhodné obvinit generála Videlu z genocidy, jakkoli neudržitelné může v jeho případě takové obvinění být, pochybuje snad někdo o tom, že by byl Videla na základě Konvence o genocidě obviněn? Nerovné zacházení ve věci údajných trestných činů s nápadně podobnými vlastnostmi vysílá jasný signál: spravedlnost je politická, zločiny jsou rozděleny do kategorií s ohledem na politický dopad, a Srbové nejsou jedinými druhořadými oběťmi úmyslně provedených vražd, které poznamenaly naše hrozné časy.

---

[1] http://www.dailymail.co.uk/news/article-2130651/Jorge-Rafael-Videla-86-admits-regime-disappeared-8-000-left-wing-opponents-Argentina.html#ixzz1sNPc6EEq

a (Travaux préparatoires – čili přípravné práce – jsou záznamy z diskuzí či slyšení a veškeré dokumenty pořízené během přípravy a procesu schvalování textu mezinárodních dohod, smluv a konvencí. Přípravné práce se často využívají pro účely výkladu těchto dohod. Pozn. překl.)

[2] http://www.dailymail.co.uk/news/article-2130651/Jorge-Rafael-Videla-86-admits-regime-disappeared-8-000-left-wing-opponents-Argentina.html#ixzz1sNPc6EEq

[3] http://www.spiegel.de/international/spiegel/0,1518,druck-635205,00.html

Zdroj: www.srebrenica-project.com , www.nspm.rs , překlad: kh+nk